



KEMENTERIAN PELANCONGAN
DAN KEBUDAYAAN MALAYSIA



PERPUSTAKAAN
NEGARA MALAYSIA

PAMERAN MALAYSIAKU INDAH : PANORAMA FLORA DAN FAUNA

1-31 DISEMBER 2017



PAMERAN 'MALAYSIAKU INDAH: PANORAMA FLORA DAN FAUNA'

Pameran 'Malaysiaku Indah: Panorama Flora dan Fauna' memaparkan keindahan alam semula jadi yang memukau pandangan di samping lokasi yang mendapat pengiktirafan daripada Pertubuhan Pelajaran, Sains dan Kebudayaan Bangsa-Bangsa Bersatu (UNESCO). Pameran ini turut memaparkan keistimewaan dan kepelbagaiannya flora dan fauna yang terdapat di Malaysia serta memuatkan bahan-bahan rujukan berkaitan keindahan Malaysia sebagai destinasi pelancongan.

TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO

Tapak Warisan Dunia UNESCO ialah pengiktirafan daripada Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (UN) yang diberikan kepada tempat yang menyimpan salah satu nilai-nilai pendidikan, sains dan kebudayaan.

Pengiktirafan ini ditubuhkan di bawah Konvensyen Perlindungan Warisan Budaya dan Semula Jadi Dunia pada tahun 1972. Terdapat 10 kriteria umum bagi pemilihan tapak warisan dunia termasuklah dari segi tamadun, tradisi dan fenomena alam.

GEOPARK

Geopark merujuk kepada sesuatu kawasan yang terdapat tapak warisan geologi yang boleh digunakan oleh semua pihak bagi tujuan pemeliharaan, pendidikan dan pembangunan secara lestari/mapan. Kehidupan di dalam sesebuah masyarakat tidak boleh dipisahkan dengan alam semula jadi, budaya dan sejarah sosialnya. Hubungan di antara kehidupan, kepelbagaiannya geologi dan biologi serta budaya, merupakan komponen penting bagi setiap Geopark.

TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DI MALAYSIA

TAMAN NEGARA GUNUNG MULU, SARAWAK

'EKSOTIKA BORNEO'

Tahun Pengisytiharan

: November 2000

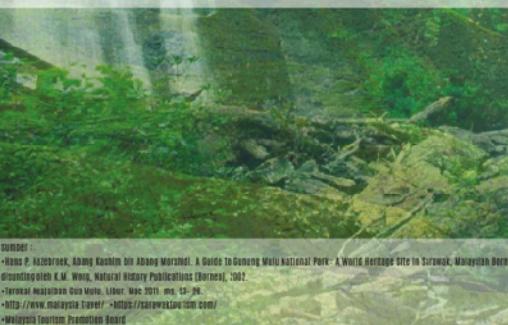
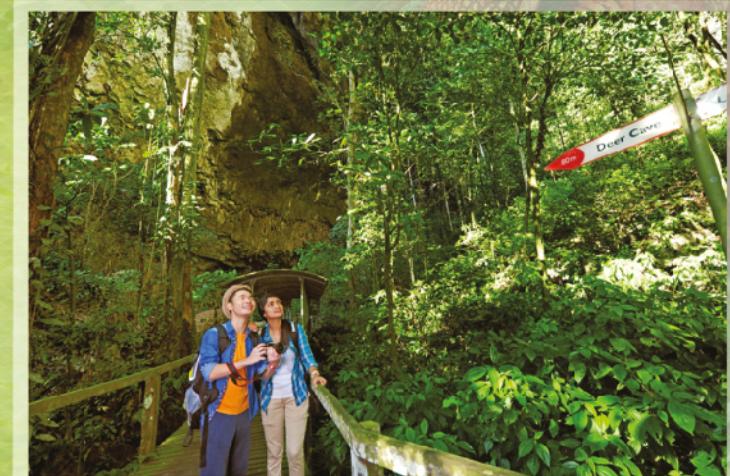
Kategori

: Alam semula jadi

Keluasan

: 544 km persegi

- Rangkaian gua terpanjang di dunia dan terletaknya Sarawak Chamber yang boleh memuatkan 40 buah kapal terbang Boeing 747.
- Gunung Api mempunyai rabung batu kapur yang besar dan ngarai yang curam. Dikenali sebagai The Pinnacles yang merupakan contoh luluhan batu kapur tropika terbaik di dunia.
- Terowong gua terbesar di dunia iaitu Gua Rusa, boleh memuatkan 5 buah gereja bersaiz besar seperti gereja Saint Paul di London.
- Gua paling panjang di Asia Tenggara iaitu Gua Air Jernih yang laluannya membawa kepada profil wajah Abraham Lincoln.



Sumber :
• Hoss P. Azeezveek, Abang Kashim bin Abang Marzuki. A Guide To Gunung Mulu National Park - A World Heritage Site In Sarawak, Malaysia Borneo, diterjemahkan K.W. Wong, Natural History Publications (Borneo), 2002.
• Terowong Gua Meru, Libur, Majlis 2011 mg, 13-26.
• <http://www.malaysia-tourism.com/>
• Malaysia Tourism Promotion Board



TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DI MALAYSIA

TAMAN KINABALU, SABAH 'KEDAMAIAAN DAN CABARAN'

Tahun Pengisytiharan

: 2 Disember 2000

Kategori

: Alam semula jadi

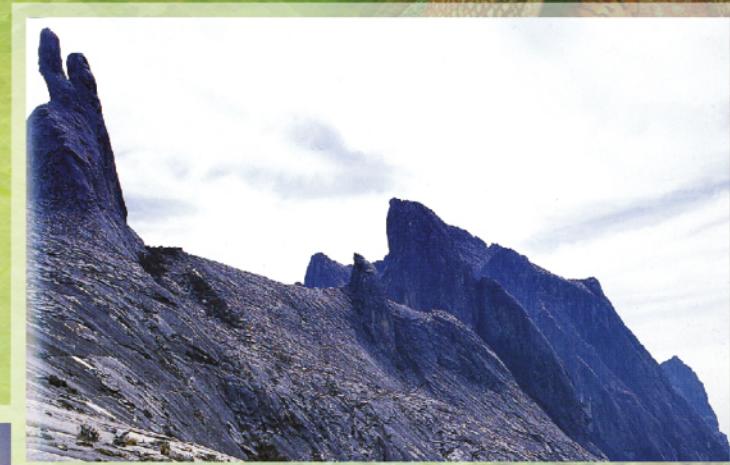
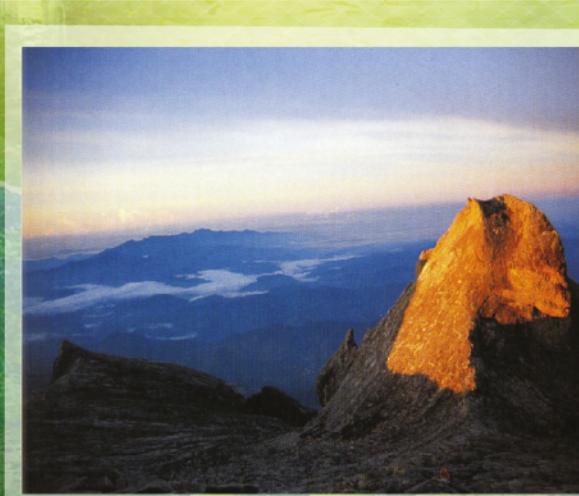
Keluasan

: 4095 meter

• Gunung Kinabalu merupakan gunung yang tertinggi antara Himalaya dan Kepulauan Indonesia.

Diperkatai membesar sebanyak 5mm setiap tahun dan terbentuk sejak 1.5 juta tahun yang lampau.

• Kawasan di sekitar Victoria Peaks (puncak kedua tertinggi Gunung Kinabalu) masih berada dalam gelap walaupun fajar telah menyentuh puncak tersebut.



Sumber :

- Azizul Azman Osman, Taman Kinabalu: Melanjutkan Kedamaian dan Cabaran, Muzium Negara, Februari 1993, ms. 96.

- Dan Patric, Visit Bazing Malaysia, Kuala Lumpur, Alf Pramono, 2007.

- Khadijah Kaur, The Magic of Malaysia, London, New Holland Publishers 2000.

- Jennifer Ridings, Malaysia - The Beautiful, Singapore, New Holland Pub, 1996.

<http://www.sabahparks.org.my/>

TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DI MALAYSIA

MELAKA DAN GEORGETOWN, BANDAR SEJARAH SELAT MELAKA 'GABUNGAN SEJARAH DAN BUDAYA'

Tahun Pengisytiharan

: 20 Ogos 2008

Kategori

: Kebudayaan

Keluasan

: 288.10 hektar (kawasan warisan yang diiktiraf)

Melaka

- Mempunyai ciri bandar-bandar yang hidup dan dihuni oleh masyarakat pelbagai budaya yang terhasil daripada pengaruh luaran sejak tahun 1400



Georgetown

- Tempat berkumpulnya pelbagai kaum dan agama pada suatu masa dahulu iaitu sekitar abad ke-19 dan kekal sehingga kini.



Sumber:

-Ismail Zainal Abidin Idris, Melaka as a world heritage city : a commemorative book on the inscription of Melaka into the UNESCO World Heritage List, Kerajaan Negeri Melaka, 2008

-Jatauk Seri Ht. Raja Ali bin Muhd Rustam, Melaka : Abad ke-21, Kerajaan Negeri Melaka, 2009

-Bentuk Es Wett Melaka From The Top, Selangor, Putraeg Publishing, 2010

-Melaka Sitr. Jabatan Perancangan Bandar dan Desa, 2003

-Malaysia Tourism Promotion Board

Sumber:

-Muhammad Haji Saleh, Sejarah Anak Pulau Pinang, Pulau Pinang, Penerbit Universiti Sains Malaysia, 2008

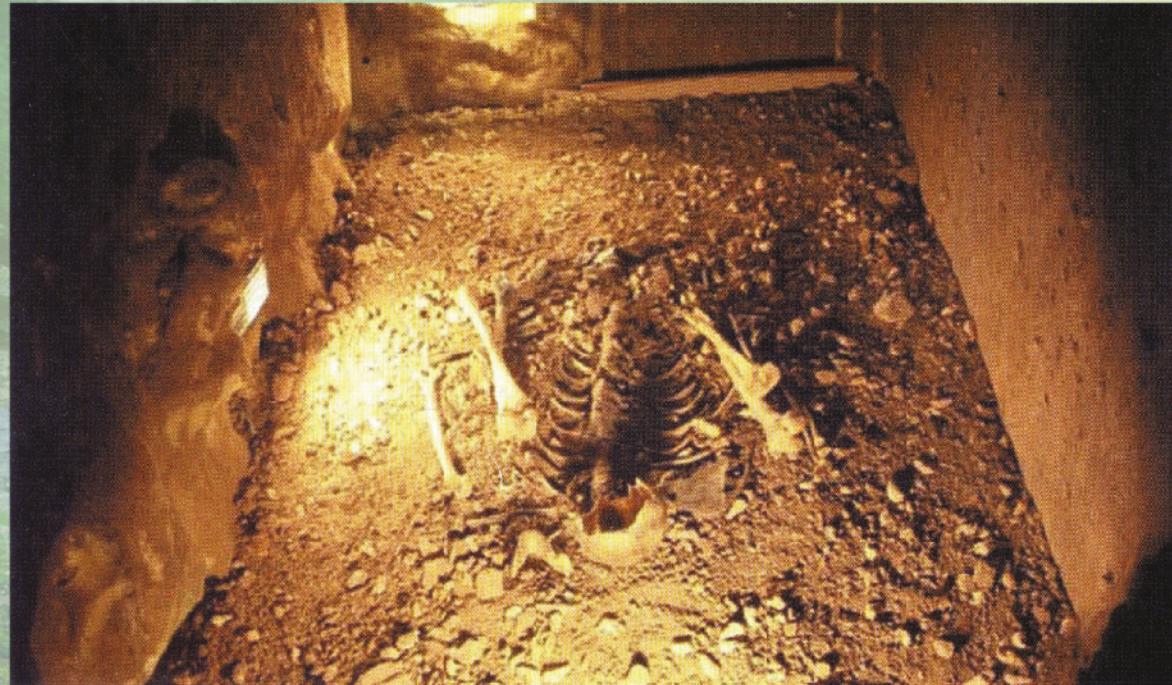
-Nor Zainah Zakaria & Suparni Ahmad, Georgetown Tapak Warisan Dunia, Penerbitan Aeon, 2011

-Malaysia Tourism Promotion Board

TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DI MALAYSIA

TAMAN ARKEOLOGI LENGGONG, PERAK

'LEMBAH SEJARAH PURBA'



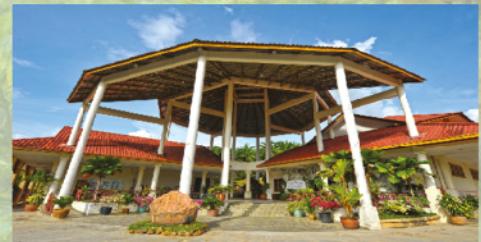
Tahun Pengisytiharan

: 1 Julai 2012

Kategori

: Kebudayaan

- Terletak di Lembah Lenggong yang mempunyai 2 tapak bagi fakta sejarah zaman Paleolitik berusia 75,000 tahun iaitu Kota Tampan dan Bukit Jawa.
- Gua Gunung Runtu di Bukit Kepala Gajah adalah tempat bersemadinya Perak Man yang ditemui pada 1991.
- Satu lagi rangka purba berusia 8,000 tahun turut ditemui di Gua Teluk Kelawar pada 2004.



Sumber:

•<http://geologienggong.my/>

•[Berita Ali Abdul Razim, "Pengiktirafan UNESCO Angkai Lembah Lenggong," Berita Harian, 12 Julai 2012, no. 5](#)

•["Lembah Lenggong Kini Tapak Warisan Dunia," Utusan Malaysia, 2 Julai 2012.](#)

•<http://www.msq.gov.my>

UNESCO GLOBAL GEOPARK

LANGKAWI UNESCO GLOBAL GEOPARK 'KEAJAIBAN GEOLOGI DAN LAGENDA'

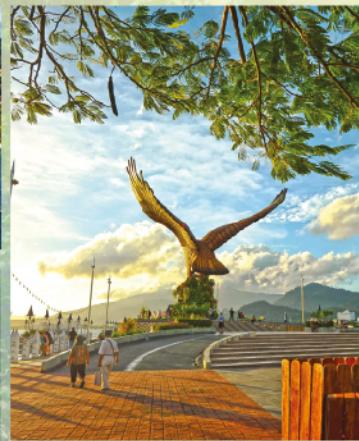
Tahun Pengisytiharan

: 1 Jun 2007

Keluasan

: 478 km persegi

- Ahli ke-52 dalam Jaringan Antarabangsa Geopark (GGN) dan merupakan geopark pertama di Malaysia dan Asia Tenggara.
- Satu-satunya geopark di dunia yang berstatus bebas cukai.



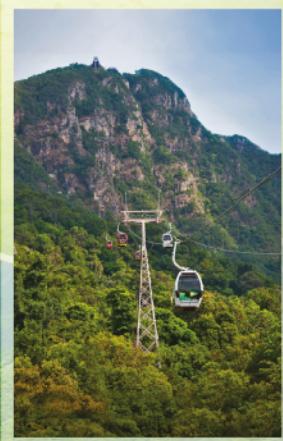
Sumber:
- <https://www.tada.gov.my/>
- Lembaran Pembangunan Langkawi
- <http://langkawigeopark.com.my/>
- Milminton Saadil, Roslin dari Fahrinah Abdul Aziz: Langkawi Geopark: Mewujudkan Pembangunan dan Peningkatan Kualiti, Kuala Lumpur, Dewan Bahasa dan Pustaka, 2014.
- Jezuran Pengaruh dan Keunikan Malaysia: Mysterious Coasts of Langkawi: Design Dimension, 084
- Malaysia Tourism Promotion Board

MACHINCANG CAMBRIAN GEOFOREST PARK 'FORMASI BATUAN TERTUA'

Keluasan

: 4,274 hektar

- Mempunyai formasi batuan yang tertua di Malaysia dan Asia Tenggara iaitu Formasi Machincang dengan usia 550 juta tahun (usia geologi-Kambria).
- Geotrail utama ke puncak Gunung Machincang melalui laluan kereta kabel tercuram di dunia pada sudut 90 derjah.



Sumber:
- <https://www.tada.gov.my/>
- Lembaran Pembangunan Langkawi
- <http://langkawigeopark.com.my/>
- Che Aziz Ali, Kamal Ismail Mohamed, Mohd Shafee Leman, Ibrahim Komie & Tanot Unjuk. Field Guide to Geology of Langkawi Geopark, Bandi, Institut Alam Sekitar dan Pembangunan, 2008.

UNESCO GLOBAL GEOPARK

DAYANG BUNTING MARBLE GEOFOREST PARK ‘GABUNGAN DUA HUTAN SIMPAN’

Keluasan

: 4,354 hektar

- Merupakan gabungan 2 hutan simpan iaitu Hutan Simpan Pulau Tuba dan Hutan Simpan Pulau Dayang Bunting.
- Turut terkenal dengan Tasik Dayang Bunting yang berasal dari sebuah gua yang besar dan terbentuk akibat dari pelarutan yang menyebabkan bumbung gua menipis dan runtuh membentuk lembangan yang kemudian dipenuhi air hujan serta dipisahkan daripada laut oleh tebing batu kapur yang berketinggian 10 meter.



Sumber:
•<https://www.iaga.gov.my/>
•Lembaga Pembangunan Langkawi
•<http://langkawigeopark.com.my/>
•Geoforest Parks - Hanging Gardens of Langkawi, Jelajah Perhutani Semenanjung Malaysia dan LESTARI UTM, 2005.
•Geoforest Parks - Hanging Gardens of Langkawi, Jelajah Perhutani Semenanjung Malaysia, Publisher Design Dimension, 1994.

KILIM KARST GEOFOREST PARK ‘LANDSKAP BATU KAPUR’

Keluasan

: 8,261 hektar

- Terbentuk daripada 7 hutan simpan iaitu Hutan Simpan Pulau Langgun, Hutan Simpan Kuala Kisap, Hutan Simpan Tanjung Dagu, Hutan Simpan Gua Cherita, Hutan Simpan Ayer Hangat, Hutan Simpan Selat Panchur dan Hutan Simpan Pulau Timun. Terdiri dari batuan Formasi Setul iaitu batu kapur berwarna kelabu gelap.



Sumber:
•<https://www.iaga.gov.my/>
•Lembaga Pembangunan Langkawi
•<http://langkawigeopark.com.my/>
•Che Azli Ali, Kamal Roslan Mohamed, Mohd Shafeea Leiman, Ibrahim Komoo & Yanot Unjah. Field Guide to Geology of Langkawi Geopark. Bangi, Institut Alam Sekiar dan Pembangunan, 2008.

FLORA DI KAWASAN TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DAN UNESCO GLOBAL GEOPARK

ANGERIK 'KHAZANAH DARI BELANTARA'

- Anggerik termahal di dunia iaitu spesis *Rothschild Slipper Orchid* boleh didapati di Taman Kinabalu, Sabah.
- Sabah memiliki 54% daripada tumbuhan orkid di Borneo dan terdapat lebih kurang 870 spesies anggerik terdapat di Taman Kinabalu.

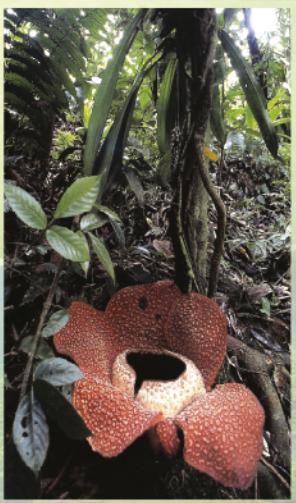


Sumber:
• Jeffrey J. Wood. A Guide to Orchids of Kinabalu. Kota Kinabalu, Natural History Publications (Borneo), 2013.
• Teofila E. Beaman. Orchids of Sarawak. Kota Kinabalu, Natural History Publications (Borneo), 2001.
• Ruse Go. "Orchid Diversity in Malaysia." Erbilijas, no. 2, 2006, m.s. 6-7.
• Fadiah Abdul Aziz, dkk. Orchids : The Living Jewels of Malaysia. Malaysian Agricultural Research and Development Institute, 2001.



RAFFLESIA 'KEMBANG SI BUSUK'

- Sejenis tumbuhan berbunga yang terbesar di dunia dan bersifat parasit serta jarang ditemui. Apabila berkembang, ia akan mengeluarkan bau yang busuk seperti bangkai.
- Tumbuhan ini boleh didapati di Gunung Kinabalu, Sabah, Hutan Simpan Belum, Perak, dan Tanah Tinggi Lojing, Kelantan.



Sumber:
• Taman-taman Sabah
• Jamil Nais. Rafflesia: Bunga Terbesar di Dunia. Kuala Lumpur, Dewan Bahasa dan Pustaka, 2004.
• Jamil Nais. Rafflesia of The World. Kota Kinabalu, Sabah Parks, 2001.
• Kamardin Mat Salleh. Rafflesia : Magnificent Flower of Sabah, Sarawak, Borneo Pub., 2007.
• Muhamad Razis Ismail & Ramli Ibrahim. Bangta Terindah. Harian Metro, 31 Disember 2014 ms. 22

FLORA DI KAWASAN TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DAN UNESCO GLOBAL GEOPARK

PERIUK KERA ‘TUMBUHAN PERANGKAP’

- Tumbuhan yang termasuk dalam kategori *carniverous* iaitu menjadikan serangga yang terperangkap di dalam ‘periuk’ sebagai makanan.
- Sekiranya mendapat nutrisi yang mencukupi, daunnya akan menjadi lebat dan seterusnya menghasilkan periuk kera yang banyak.



Sumber :
-Taman-Taman Sutera
-Spiral Kurita, Nepenthites of Mount Kinabalu, Sabah National Parks Trustees, 1976.
-Charles Clarke, A Guide to the Pitcher Plants of Peninsular Malaysia, Kota Kinabalu, Natural History Publications (Borneo), 2002.
-Charles Clarke, A Guide to the Pitcher Plants of Sabah, Kota Kinabalu, Natural History Publications (Borneo), 2001.
-libur, Mac 2011, maz, 31.

SENTUL ‘BUAH NADIR TEMPATAN’

- Tumbuh meliar di kawasan hutan tanah pamah. Terdapat dua jenis buah sentul di Malaysia iaitu berkulit tebal, keras, mempunyai rasa yang kelat dan masam serta sejenis lagi yang berkulit nipis, kurang kelat dan kurang masam.
- Rebusan daun, serbuk kulit batang dan akarnya mempunyai pelbagai khasiat dalam perubatan.



Sumber :
-Zanah Legah dan Othmane Hugie, 69 Spesies Buah di FRIM, Institut Persekitaran Perhutani Malaysia, Kementerian Sumber Asli Jan Aliran Sektor, 2012.
-Mohd. Firdaus Ahmad, Informasi Tasnim Buah-Nadir, Penerbitan D E, 2013.
-<http://www.frim.gov.my/sentul-a-nearly-forgotten-but-nutritious-fruit/>
-<http://www.sinarharapan.com.my/liburin/002-berkhasiat-yang-cemasak-dilupu-1161202>

FLORA DI KAWASAN TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DAN UNESCO GLOBAL GEOPARK

BAKAU 'PEMANGKIN ALAM SEMULA JADI'

- Dikenali sebagai sejenis pokok yang sangat kuat dan tidak reput di dalam air kerana sifat semula jadinya dan hidup subur di kawasan berpaya atau muara sungai iaitu pertembungan air tawar dan air laut.
- Penting bagi habitat dan juga tempat perlindungan anak ikan selain melindungi pinggir pantai dan mengurangkan kadar hakisan.
- Hutan paya bakau di Kilim Karst Geoforest Park sangat istimewa kerana kewujudan hutannya yang menjangkau 400,000 tahun.



Sumbe:

- <https://www.lada.gov.my/>
- Lembaga Pembangunan Langkawi
- Ridzuan Amir. Memperkenalkan Hutan Paya Bakau. Pustaka Cahaya Ilmu, 2015.
- <https://www.hmcru.com.my/node/184359>
- <http://www.sinarhartan.com.my/hargai-fungi-pokok-bakau-1.234052>

GAHARU 'HARUMAN MEMPESONA'

- Spesies kayu gaharu dari Sarawak merupakan hasil hutan yang mempunyai nilai komersil yang sangat tinggi sehingga digelar sebagai 'black gold'.
- Resin yang terdapat pada kayu gaharu digunakan dalam industri wangi-wangian kerana berbau harum.



Sumber:

- Azmi Yahya. Industri Gaharu Malaysia : Cabaran dan Prospek. Lembaga Perindustrian Kaya Malaysia, 2012.
- Transforming Malaysian Sabore Industry with Science, Technology and Innovation, dicantung oleh Ihsanuddin Abd. Razif, Mat Rasali Awang, Rezill Ibrahim, Dewan Bahasa dan Pustaka, 2015.
- <http://www.thebaronegroup.com/2012/05/13/the-revival-money-in-karak-tree-gaharu-na-eden/>
- <http://www.ulusan.com.my/sains-teknologi/teknologi/>
- <http://www.forestry.sarawak.gov.my>

FLORA DI KAWASAN TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DAN UNESCO GLOBAL GEOPARK

TONGKAT ALI 'PASAK BUMI PELBAGAI KHASIAT'

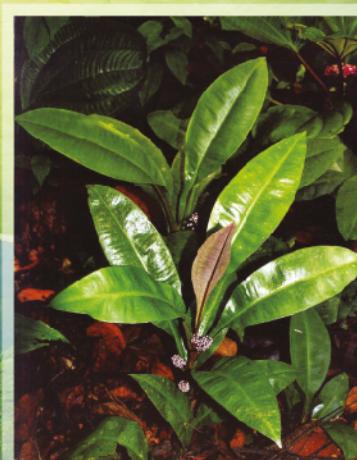
- Dikenali sebagai pasak bumi kerana akarnya yang menjalar dan kukuh dan boleh didapati di Semenanjung Malaysia.
- Merupakan tumbuhan terlindung yang tidak boleh diambil walaupun tumbuh liar. Bahagian akar, buah, daun dan kulit pokoknya mempunyai pelbagai khasiat untuk kesihatan.



Sumber:
• Malaysian Herbal Heritage, disunting oleh Vimala Subramanian, Forest Research Institute Malaysia, 2003.
• Federal Land Development Authority Healing Herbs of Malaysia, Federal Land Development Authority, 2007.
• Zahurul Binat, Khasiat Akar dan Batang, Penerbit Sinar Generasi, 2015.
• <http://www.upm.edu.my/the-rare-sight-of-frutting-tongkat-ali/>

KACIP FATIMAH 'HERBA WARISAN TURUN-TEMURUN'

- Sejenis tumbuhan herba yang mempunyai batang berkayu dan tumbuh meliar di hutan hujan tropika di Malaysia.
- Mempunyai khasiat seperti bersifat anti-kanser, anti-kulat dan anti-radang di samping menguatkan struktur tulang dan melewatkannya proses penuaan.



Sumber:
• Malaysian Herbal Heritage, disunting oleh Vimala Subramanian, Forest Research Institute Malaysia, 2003.
• Federal Land Development Authority Healing Herbs of Malaysia, Federal Land Development Authority, 2007.
• <http://www.upm.edu.my/>
<http://www.ngoia.my/>

FAUNA DI KAWASAN TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DAN UNESCO GLOBAL GEOPARK

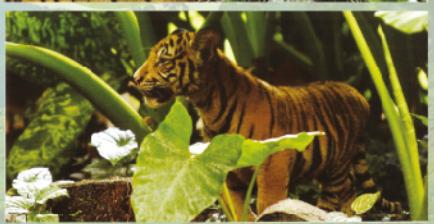
BERUANG MADU ‘OMNIVOR YANG HEBAT’

- Mempunyai warna bulu yang hitam pekat dan berkilat serta bertompok putih atau merah kekuningan di dada.
- Turut dikenali dengan nama beruang matahari dan aktif pada waktu malam tetapi lebih gemar tidur dan berjemur pada waktu siang.
- Menggemari dedaun, buah-buahan, madu lebah dan serangga di samping mahir memanjat pokok.



HARIMAU MALAYA ‘LAMBANG KEMEGAHAN’

- Nama saintifiknya ialah *Panthera tigris jacksoni* iaitu subspecies yang ditemui pada 2004 dan endemik kerana hanya ditemui di Semenanjung Malaysia seperti di Royal Belum, Taman Negara Endau-Rompin dan Taman Negara Pahang.
- Setiap harimau mempunyai lebih 100 belang di badan dan mempunyai corak yang unik bagi membezakannya dengan harimau lain.



Dilaman:
-Jasni Abdul, *Raihan Malaysia : Mamalia*, Kuala Lumpur, Dewan Bahasa dan Pustaka, 2008.
-Malaysia Book of Records Sdn. Bhd., *The Malaysian Book of Records*, Ed. Ke-10, Malaysia Book of Records Sdn. Bhd., 2009.
-Syed Nahodir dan Madeline Sam, *Raihan Liar*, Perernit PGT Sdn. Bhd., 2003.
-Ruda Halim, *Satu Kelepasan Lain Satu*, - Manasia Content Plus Sdn. Bhd., 2014.
-Kementerian Sains, "Pengenalan Harimau Merah", Encyklopédi, no 2, 2011, M.5.10-11.

Sumber:
-Malayan Banking Berhad, *Majestic Stripes: the Malayan Tiger*, Malayan Banking Berhad, 2010.
-Jasni Abdul, *Raihan Malaysia : Mamalia*, Kuala Lumpur, Dewan Bahasa dan Pustaka, 2008.
-<http://www.wwf.org.my/>
-<http://www.mybis.gov.my/rst/rst137>

FAUNA DI KAWASAN TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DAN UNESCO GLOBAL GEOPARK

MONYET PROBOSCIS 'TARIKAN PELANCONGAN'

- Banyak terdapat di Sabah terutamanya di kawasan terpencil di lima pusat utama iaitu di Kinabatangan, Segama, Klias, Sugut dan Tawau.
- Dikenali melalui ciri-cirinya iaitu berwarna jingga kemerahan, berperut buncit dan berhidung panjang serta dikenali dengan nama monyet Bangkatan, monyet Belanda atau Bayau.



ORANG UTAN 'MISTERI PENGHUNI HUTAN'

- Orang utan mempunyai lengan yang panjang bagi membolehkannya berayun dari pokok ke pokok kerana habitat semula jadinya yang gemar berada di atas pokok dan jarang turun ke tanah.
- Orang utan jantan hidup bersendirian manakala orang utan betina hidup bersama-sama dengan anaknya.



Sumber:

- Elizabeth L. Bennett, Proboscis Monkeys of Borneo. Natural History Publications (Borneo), 2012.
- Rosnah Oain, Sabah 'benteng Terakhir Proboscis'. Utusan Malaysia. 14 September , 2011. Cetak
- Jennifer Rodriguez. Malaysia: The Beautiful. New Holland Publications 1990.
- <http://www.bhalan.com.my/node/22484>

Sumber:

- Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan. Orang Utan - The Sepilok Sanctuary. Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan . 1989
- Junaidi Payne, Orang Utan Conservation in Sabah. Ward Wildlife Malaysia, 1988
- Junaidi Payne dan Mahdi Andi Orang-Utan - Malaysia's Mascot. Kuala Lumpur, Berita Publishing Sdn. Bhd . 1989
- Nada Haliza, Satu Kehilangan Lain Habitat - Mammals. Content Plus Sdn. Bhd . 2001.
- <http://www.wildlife.sabah.gov.my/>

FAUNA DI KAWASAN TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DAN UNESCO GLOBAL GEOPARK

ENGGANG BADAK 'BURUNG YANG SETIA'

- Salah satu spesies enggang terbesar dan ditemui secara berpasangan serta merupakan spesies burung yang setia pada pasangannya.
- Dikenali melalui tanduk di paruhnya yang berwarna jingga kemerahan.
- Burung betina akan bersarang di dalam lubang pokok yang ditutupi lumpur dengan sebuah lubang yang kecil untuk membolehkan burung jantan menyiapkan makanan kepada burung betina dan anak-anaknya.



Sumber:

- Björn E. Dahler. Malaysia Haven for Avifauna. Kuala Lumpur, Tenggar Nasional Bernad, 1996.
- Nada Hafiz. Bersejaya Tetapi Berdiri - Ungkap Jejak Kemerosong. Content Pus Sdn. Bhd, 2014.
- Vineer V. X Chack. On Feathered Wings : A Photographic Tribute to the Birds of the Peninsular Bird Sanctuary. Petaling Jaya, MPH Publishing, 2010.
- Astma Iman. Taman Negara Gunung Mulu. Selangor, GS Educational Resources. 2011.

HELANG MERAH 'JAGUH ANGKASA'

- Mudah ditemui di Langkawi selain menjadi lambang pelancongan di Langkawi.
- Dikenali melalui bulu pada kepala dan dada yang berwarna putih dan bahagian lain berwarna perang kemerahan.
- Gemar mendapatkan makanan dengan mengekor bot penangkap ikan untuk memakan ikan kecil yang dibuang nelayan.



Sumber:

- Jambatan Pulau Langkawi
- <https://www.lnk.gov.my/>
- Feature Park: Hanging Gardens of Langkawi, featuring one Shaharuddin Hassanad (Ismail), Ibrahim Karim, Mohd Matrosef bin Abu, Nurul Husna Mohamed, Ong Ah Li, Azril Latif Mohamed, wakil Persekutuan Republik Singapura
- MULUS, 2005
- 100 Birds of National Botanic Gardens Shah Alam (Taman Botani Negara Shah Alam), Perbadanan National Birdlife, 2014.

FAUNA DI KAWASAN TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DAN UNESCO GLOBAL GEOPARK

PENYU BELIMBING 'SPESIES TERBESAR'

- Wujud sejak lebih 100 juta tahun dan merupakan haiwan vertebrata dalam kelas reptilia.
- Spesies penyu yang terbesar di antara jenis-jenis penyu yang terdapat di dunia dan satu-satunya jenis penyu yang mempunyai cangkerang lembut.
- Tempat utama untuk bertelur ialah di Rantau Abang, Terengganu dan di Paka, Pahang.



Sumber:
-Chin Eng Heng dan Liew Chock, *The Leatherback Turtle - A Malaysian Heritage*, Tropical Press Sdn Bhd, 1981.
-Amir Zekaria, *Millennium Marine Heritage*, 2007.
-Passport to Malaysia, Kuala Lumpur Tourism Association, 2008.
-<https://www.dof.gov.my/index.php/pages/view/158>
-<http://www.mpm.mre.gov.my/>

TERUMBU KARANG 'HAIWAN ISTIMEWA'

- Terumbu karang adalah binatang hidup walaupun kelihatan seperti batu-batu atau tumbuh-tumbuhan.
- Merupakan koloni haiwan kecil yang mengambil masa beratus tahun untuk membentuk struktur-struktur yang dapat dilihat pada hari ini.
- Terbahagi kepada tiga jenis utama iaitu terumbu pinggir, terumbu penghalang dan terumbu pulau dan boleh didapati di taman laut di Kedah, Terengganu, Pahang dan Johor.

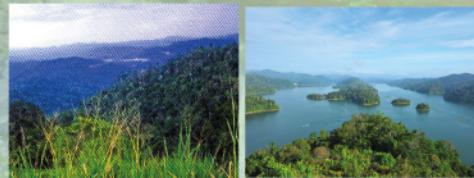


Sumber:
-Sitiqbal Sulaiman, *Terumbu Karang*, Jawan Bahasa dan Pustaka, 2005.
-Sikarno, W., dkk, *Coral Reef Resilience : Rapid Assessment of the Coral Reef of the Marine Parks of Redang, Tioman and Sibu-Tinggi Islands, Malaysia*, Department of Marine Park Malaysia, 2013.
-<http://www.mpm.mre.gov.my/>
-<http://tourism.terengganu.gov.my>

PANORAMA MENARIK DI MALAYSIA

HUTAN ROYAL BELUM (PERAK) ‘PERMATA HATI NEGERI PERAK’

- Merupakan sebuah hutan dara yang luas dan terbesar di Semenanjung yang terletak di utara Tasik Temenggor, Perak.
- Dikatakan hutan yang belum terusik dan dipercayai berusia lebih 130 juta tahun iaitu lebih tua daripada hutan hujan Amazon di Amerika Selatan dan hutan Congo di Afrika Tengah.
- Dianggarkan terdapat 3,000 spesies flora, 64 spesies paku-pakis, 62 spesies tumbuhan berlumut dan 23 jenis ikan sungai yang hidup bebas dan liar.



Sumber :
-Spoledeus - The Landscape Beauty of Royal Belum Forest Complex, disertasi oleh Dr. Baharen Daniel, Syahrudin Abdul Hamid, Jurusan Md Tadbir, Pusat Banding Foundation, 2010.
-Wahid, Khairil bin Zainuddin, "Seluruh Yang Pasti", Majalah Fikreksasi, Ogos 1999.
-SMU Morion Elias, "Hutan Simpan Belum Temenggor Segera Kedudukan", Jelita, Mei 2008, h. 1, s. 188.
-Malaysia Tourism Promotion Board

TAMAN NEGARA ENDAU-ROMPIN (JOHOR) ‘TEROKAI FLORA DAN FAUNA EKSOTIK’

- Berkeluasan 80,000 hektar dan merupakan hutan simpan kedua terbesar di Semenanjung Malaysia.
- Kaya dengan flora dan fauna eksotik dan merupakan habitat bagi spesies burung, mamalia, katak, serangga dan pelbagai eksotik orkid, herba, tumbuh-tumbuhan perubatan dan pokok-pokok.



Sumber :
-Endau Rompin : a Malaysia Heritage, Malaysian Nature Society, 1998.
-Hutan Simpan Endau Rompin : sebahagian Perbadanan Bioteknologi & Biodiversiti Negeri Johor, 2008.
-Noraid Mat Saman, Pahang Baru Makmur, Kuala Lumpur, Arus Intelek, 2011.
-Khairil Karim Kamarduddin, "Menikmati Lebihdahul hutan simpan", Jelita, Mac 1998, h. 5, s. 72.
-Malaysia Tourism Promotion Board

PANORAMA MENARIK DI MALAYSIA

TAMAN NEGERI PERLIS (PERLIS) 'HUTAN SIMPAN TERTUA NEGARA'

- Terletak di bahagian paling utara di Semenanjung Malaysia dan terdiri daripada Hutan Simpanan kekal Mata Ayer dan Hutan Simpanan Kekal Wang Mu.
- Berkeluasan 5,000 hektar di atas banjaran batu kapur yang terpanjang di Malaysia iaitu Banjaran Nakawan yang berusia kira-kira 700 juta tahun.



Sumber :
• Alif Alman Nasrudin dan Zaini Azfar Zainudin. Destinasi Pelancongan Negara. Sabisa Media, 2009.
• <http://www.malaysia.travel/>
• <https://www.perlis.gov.my/>
• <http://imagegallery.tourism.gov.my/titoweb/archives/5009>
• Malaysia Tourism Promotion Board

TAMAN NEGARA PAHANG (PAHANG) 'ASET BIODIVERSITI NEGARA'

- Hutan hujan tropika berusia lebih 130 juta tahun dengan kepelbagaiannya biodiversiti.
- Merupakan titik tertinggi di Semenanjung Malaysia.

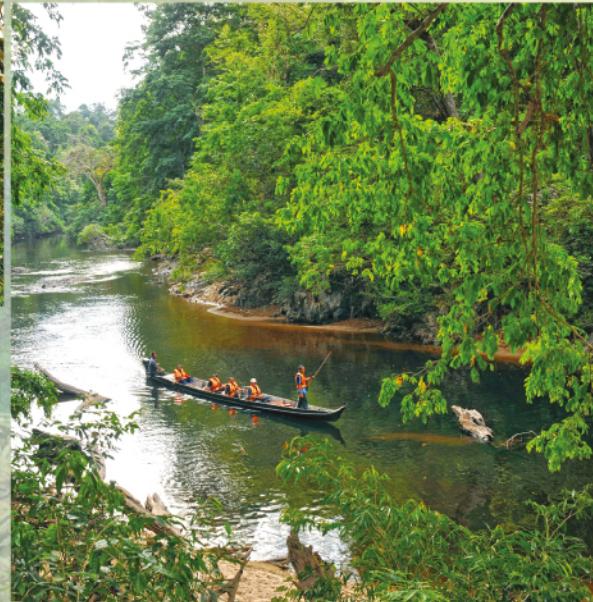


Sumber :
• Norwihidah Che Musa, "Pulau Impian Taman Negara", Libur. Mac 2010 m.s 58-59.
• Wahida Musa, "Susah Senang Diharungi Bersama", Libur. Januari 2009 m.s 87-91.
• Alif Alman Nasrudin dan Tarif Azfar Zainudin. Destinasi Pelancongan Negara. Sabisa Media, 2009.
• <http://www.mre.gov.my/mr-m/EcoPark/Pages/aman-Negara-Pahan.aspx>

PANORAMA MENARIK DI MALAYSIA

TAMAN NEGARA KUALA KOH (KELANTAN) 'PERTEMBUNGAN TIGA SEMPADAN'

- Terletak di tiga buah sempadan yang melibatkan negeri Kelantan, Pahang dan Terengganu.
- Aset semula jadi yang dimiliki oleh Taman Negara Kuala Koh adalah kepelbagaiannya hidupan flora dan fauna serta ekosistem hutan hujan tropika.



Sumber:

- Passport To Malaysia: Kuala Lumpur Tourism Association, 2008
- 500 Icons of Malaysia: The Traveller's Map and Guide: World Express Mapping, 2002
- <http://www.tedgn.gov.my/mz/gelam/intro/taman-negara-kuala-koh>
- <http://www.wildlife.gov.my/index.php/ms/intro/155-taman-negara-kelantan-kuala-koh>
- <http://www.mre.gov.my/mrsc-my/CoPfK/Pages/Taman-Negara-Kelantan.aspx>
- Malaysia Tourism Promotion Board

LEMBAH DANUM (SABAH) 'HUTAN DIPTEROKARP PAMAH'

- Merupakan Hutan Dipterokarp Pamah Dara yang terbesar di Sabah dan meliputi kawasan seluas 438 kilometer persegi.
- Salah satu hutan hujan tropika tertua di dunia dan didominasi oleh pokok dengan ketinggian kanopi setinggi 70 meter.
- Titi gantung sepanjang 100 meter di atas pokok yang mencecah ketinggian 40 meter.



Sumber:

- Matt Oldfield, The Green Heart Of Sabah: Danum Valley, Mollay Basin, Imbak Canyon, Gunung Silian, Toubaze Publications, 2014.
- Barcroft, Hans P., et al. Danum Valley: The Rain Forest. Natural History Publications (Kuala Lumpur), 2012.
- <http://www.sabahtourism.com/destination/danum-valley-conservation-area>

PANORAMA MENARIK DI MALAYSIA

LEMBANGAN MALIAU (SABAH) 'RAHSIA ALAM YANG MENAKJUBKAN'

- Meliputi keseluruhan kawasan seluas 588.4 kilometer persegi, Lembangan Maliau yang dikatakan berbentuk seperti sebuah besen disempadani oleh tebing yang menjangkau ketinggian 1,675 meter dari aras laut.
- Nama lembangan ini berasal dari bahasa suku kaum Murut iaitu Maliau yang bermaksud ‘susu atau kelam’ merujuk kepada air Sungai Maliau serta terkenal dengan air terjun tujuh tingkat setinggi 28 meter.



Sumber:
-Hansbreuk, Hans P., Tanke Jinali Addin, dan Wardi Umar. Maliau Basin : Sabah's Lost World. Federal History Publications Borneo, 2004.
-Maliau Basin : Physical Environment and Biological Diversity of the Northern Ring, discussant oleh Ibrahim Kanae, Mazlan Othman, Izzan H. Said, A. Laiff, Academy of Sciences Malaysia & Sabah Foundation Group, 2010.
-S. L. Wong, Eucalyptus Iomp Memorie : An Expedition to the Maliau Basin, Sabah. Akademi Sains Malaysia, 2008.
-<http://www.sabahtourism.com/destination/maliau-basin-sabah-best-world>

TANJUNG HARAPAN, PELABUHAN KLANG (SELANGOR) 'INDAHNYA MATAHARI TERBENAM'

- Terletak di Pulau Indah, Pelabuhan Klang, Selangor dan merupakan lokasi riadah domestik di Lembah Klang.
- Lokasi pemandangan tepian pantai berbatu dan terkenal dengan aktiviti memancing.



Sumber:
-<http://www2.selangor.gov.my/klang.php>
-Amer Hajji Matzam, Klang - Bandar Diraja, Selangor, Nasir Muiri, 1995.
-Enchanting Selangor Berul Elhan, Perbadanan Perlestarian Awan Selangor, 1989.
-<http://www.besigenting.com/anjung-keluan-per-klang-travel-683>
-Tanjung Harapan, 3 Mac 2014

PANORAMA MENARIK DI MALAYSIA

KELIP-KELIP KAMPUNG KUANTAN (SELANGOR) 'FENOMENA ALAM YANG SUNGGUH MEMUKAU'

- Kelip-kelip ialah sejenis serangga dari kumpulan kumbang dan mengeluarkan cahaya melalui organ cahaya pada abdomennya dan amat menyukai pohon berembang kerana dahannya yang terjuntai di tebing sungai sesuai dengan habitatnya.
- Tebing Sungai Selangor di Kampung Kuantan merupakan habitat koloni kelip-kelip yang terbesar di Malaysia.
- Kampung Kuantan akan dilimpahi cahaya oleh ribuan kelip-kelip, kunang-kunang atau nama saintifiknya *Pteroptyx tener* pada waktu malam.



PANTAI SASARAN (SELANGOR) 'KEWUJUDAN PULAU MISTERI'

- Terletak di Pekan Sasaran, Kuala Selangor dan bukanlah pantai sebenar namun wujud apabila air laut menjadi surut.
- Lebih dikenali sebagai 'Sky Mirror' kerana kawasannya yang berair akan mempunyai pantulan langit seperti di kawasan cermin yang sangat luas setiap kali munculnya anak bulan dan ketika bulan penuh.
- Turut dikenali dengan jolokan Salar de Uyuni Malaysia seperti nama tempat di Bolivia kerana memiliki daya tarikan yang sama.



Sumber :
• Hajah Enbon Abdulla. The Mysterious & Magical World of Fireflies Kampung Kuantan, Kuala Selangor. Elexa Edn. Bhd. Kuala Lumpur, 2011.
• "Kelip-kelip di Kuala Selangor." Dewan Masyarakat, Jun 1998, m.s. 14-25.
• Basantithirum Moeyl. "Klip-klip." Ertijilan, no. 2, 1998, m.s. 16-17.
• <http://www.kuala-selangor.com/fireflies-firefly-kuala-selangor.html>
• Malaysia Tourism Promotion Board

Sumber :
• <http://www.tourismselangor.my/destinations/sky-mirror-kuala-selangor/>
• <http://www.mks.gov.my/ms/pelavat/destinasi-menarik/sky-mirror-kuala-selangor>
• Sky mirror tour & travel sdn.bhd

PANORAMA MENARIK DI MALAYSIA

PULAU PERHENTIAN (TERENGGANU) 'SYURGA SELAM SKUBA'

- Terdiri daripada dua pulau iaitu Pulau Perhentian Besar dan Pulau Perhentian Kecil.
- Merupakan tempat aktiviti selam skuba yang terkenal di dunia kerana pantainya mempunyai air yang jernih dan pemandangan dasar laut yang mengagumkan.
- Telah dipilih sebagai pulau yang ke-13 tercantik di dunia pada tahun 2013 melalui kajiselidik yang telah dijalankan oleh CNN .



Sumber:
-Mond, Ajoodin Abdulla. The Enchanting Pulau Perhentian : An Introduction to its Biodiversity. Pengurbit UMT, 2017.
-<http://tourism.terengganu.gov.my/>
-<http://www.malaysia-travel.com.my>
-Malaysia Tourism Promotion Board
-Kurt Syrusa. Diving In Malaysia. Times Editions, 2004.

LOMBONG SUNGAI LEMBING (PAHANG) 'TEROKAI DUNIA BAWAH TANAH'

- Merupakan kawasan galian bijih timah yang terbesar pada tahun 1920 – 1950 dan diberikan jolokan El-Dorado Timur kerana wujudnya perkampungan ala koboi di Lembah Sungai Kenau berikutan aktiviti perlombongan bijih timah.
- Merupakan lombong terpanjang dan terdalam di Asia Tenggara iaitu sepanjang 322 meter dengan kedalaman 610 - 700 meter dan mempunyai sebuah lubang yang dipanggil Lubang Sejuta.



Sumber:
-Mond Hikri Timall. Bandar Sungai Lembing Sebagai Bandar Warisan Dunia. Jurnal Pendidikan Politeknik Sultan Haji Ahmad Shah, vol.1, 2015, m.s. 35-140.
-<http://www.libur.com.my/sungai-lembing/>
-<http://origi.bmstu.com.my/node/27025>
-<https://www.bharat.com.my/node/75274>